

ศูนย์ป้องกันและควบคุมโรคเข้มแข็งเครือข่าย
โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลยางขึ้นก

ใบศรี อุทธสิงห์

นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการ

สภาพปัญหา

โรคติดต่อและโรคไม่ติดต่อเป็นภัยคุกคามภาวะสุขภาพของคนไทยมาช้านานซึ่งสถิติ ในเขตโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลยางซิ่นก พบว่า ปี 2551 มีผู้ป่วยโรคไข้เลือดออก จำนวน 7 ราย คิดเป็นอัตราป่วย 282.47 ต่อแสนประชากร โรคเบาหวาน จำนวน 63 คน อัตราป่วย 2,452.32 ต่อแสนประชากร โรคความดันโลหิตสูง จำนวน 42 คน อัตราป่วย 1,634.88 ต่อแสนประชากร ซึ่งการดำเนินงานป้องกันและควบคุมโรคในอดีต เป็นเพียงการแก้ปัญหาที่ปลายเหตุ เป็นหน้าของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขและอาสาสมัครสาธารณสุขเท่านั้น

ในการดำเนินงานป้องกันและ
ควบคุมโรคควรมีการดำเนินงานในเชิง
รุก โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลยาง
ฉีก ได้ตระหนักถึงปัญหาดังกล่าว จึงได้
ร่วมกับผู้นำชุมชน คณะกรรมการหมู่บ้าน
อสม. , อบต. ร่วมกันระดมความคิดเพื่อหา
แนวทางแก้ไขปัญหาร่วมกันสร้างเครือข่าย
ในชุมชนให้มีส่วนร่วมในการป้องกันและ
ควบคุมโรค

การทำงานที่ผ่านมาไม่บรรลุวัตถุประสงค์ใช้งบประมาณ
มากยังเกิดโรคติดต่อและไม่ติดต่อมาตลอด การประสานงานกับ
ทุกภาคส่วนมีปัญหาอุปสรรคมาก การทำงานไม่ราบรื่น ค้นหา
ศักยภาพทุนทางสังคมฝั่งเครือข่ายผู้นำประวัตินำและค้นพบ
สมุนไพรรักษาและภูมิปัญญาท้องถิ่น

การดำเนินงานวิจัย

- การสำรวจลูกน้ำยุงลายทุกสัปดาห์โดยอสม. ใจหัวหมู่บ้านใจว่าตำบล
- การใช้วิธีการทางกายภาพและชีวภาพทำลายแหล่งเพาะพันธุ์ลูกน้ำยุงลาย
ใช้วิธี 4 ป. ปรับ ปิด เปลี่ยน ปล่อย
- ควบคู่กับการใช้สมุนไพรพื้นบ้านและภูมิปัญญาท้องถิ่น

- การสร้างเครือข่ายในชุมชน นำไปสู่การทำบันทึกตกลงความร่วมมือการสร้างแรงจูงใจการประกวด
- ศึกษาฐานแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของคณะกรรมการศูนย์ควบคุมโรค
- การประกวดเพื่อกระตุ้นและสร้างขวัญกำลังใจ

ขบวนการทำงานศูนย์ควบคุมป้องกันโรค อ.เชิงใน จ.อุบลราชธานี

ระดับอำเภอ

- แต่งตั้งคณะทำงานระดับอำเภอ
- ประชุมชี้แจง, นโยบาย
- จัดทำตามแผน, ทำนวัตกรรม
- ประกวดศูนย์ควบคุมป้องกันโรค
- ประกวดหมู่บ้านควบคุมป้องกันโรค
- ประกวดโรงเรียนควบคุมป้องกันโรค

ระดับตำบล

- แต่งตั้งคณะทำงานระดับตำบล
- แต่งตั้งคณะทำงานระดับหมู่บ้าน
- ประกวดหมู่บ้านปลอดไข้เลือดออก
- ประกวดศูนย์ควบคุมป้องกันโรคระดับตำบล, ระดับโซน
- ประกวดโรงเรียนปลอดไข้เลือดออก
- ประกวดนวัตกรรมการในชุมชน

ความภาคภูมิใจ

- ความร่วมมือความสามัคคีทุกภาคส่วน
- รางวัลชนะเลิศศูนย์ควบคุมป้องกันโรคดีเด่นระดับอำเภอปี 2552
- รางวัลรองชนะเลิศหมู่บ้านควบคุมป้องกันโรคระดับอำเภอปี 2552
- รางวัลรองชนะเลิศอันดับ 2 โรงเรียนควบคุมป้องกันโรคระดับอำเภอปี 2552

ผู้มีส่วนร่วมในการดำเนินงาน

- ผู้นำท้องถิ่น/ผู้นำท้องถิ่น
- อสม.
- ครู นักเรียน
- พระภิกษุ กลุ่มแม่บ้าน

- กลุ่มเยาวชน
- เกษตรพัฒนากร
- ครู กศน.
- สายตรวจประจำตำบล

ผลการดำเนินการวิจัย

- ค่าสำรวจลูกน้ำยุงลาย (HI,CI) อยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน
- ไม่เกิดไข้เลือดออก 3 ปีติดต่อกัน
- มีเครือข่ายศูนย์ควบคุมป้องกันโรคและภัยสุขภาพเข้มแข็งประจำหมู่บ้าน
- เกิดกฎกติกาหมู่บ้าน
- การทำงานโดยมีทุกภาคส่วนเป็นเครือข่าย ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมรับรู้ ร่วมแก้ไข ทำให้การประสานงานสะดวกราบรื่น มีความรักสามัคคี มีประสิทธิภาพ-ประสิทธิผลและยั่งยืนตลอดไป
- มีทีมเฝ้าระวังสอบสวนเคลื่อนที่เร็ว ตำบลละ 5 คน หมู่บ้านละ 5 คน

กติกาการควบคุมโรคของหมู่บ้าน (ผ่านการประชุมและการประชาสัมพันธ์)

1. ประชาชนทุกคน ทุกหลังคาเรือนมีส่วนรับผิดชอบต่อการป้องกันและการเกิดโรค
2. ประชาชนทุกคนต้องร่วมมือกันทำลายแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายในครอบครัว
3. อสม.ต้องทำการสำรวจลูกน้ำยุงลายทุกสัปดาห์ในเขตรับผิดชอบพร้อมรายงาน และทำลายลูกน้ำ
4. กรรมการศูนย์แจ้งรายชื่อครอบครัวที่พบลูกน้ำสัปดาห์ละ 1 ครั้ง
5. เจ้าบ้านต้องยินยอมจ่ายค่าปรับเมื่อ อสม.ตรวจพบลูกน้ำภาชนะละ 20 บาท/ครั้ง
6. เงินค่าปรับนำเข้ากองทุน 20 บาทพินชาติใช้เลือดออก
7. หมู่บ้านจะต้องคงความปราศจากโรคติดต่อตลอดไป

*** เริ่มใช้ 1 เมษายน 2552 เป็นต้นไป***

(ลงชื่อ) นายสมศักดิ์ สารบูรณ์ ประธานศูนย์ฯ

การนำผลงานวิจัยกลับมาใช้ประโยชน์

- สามารถนำขบวนการทำงานแบบมีส่วนร่วมของเครือข่ายศูนย์ป้องกันควบคุมโรคเข้าแจ้งไปใช้ในงานอื่นได้ เช่น โรคไม่ติดต่อ จิตเวช ยาเสพติด
- ทำให้ได้รูปแบบการประสานงานที่คล่องตัว รวดเร็ว ได้รับการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน
- เป็นหมู่บ้านควบคุมโรคต้นแบบและขยายไปสู่ตำบลอื่นครอบคลุมทั้งอำเภอ
- มีนวัตกรรมสมุนไพรพื้นบ้านและภูมิปัญญาท้องถิ่นในการควบคุมป้องกันโรค

ความภาคภูมิใจและความสำเร็จ

- ไม่มีโรคไข้เลือดออกเกิดขึ้นในชุมชนจากปี พ.ศ.2551 – 2554
- ได้รับรางวัลชนะเลิศหมู่บ้าน / โรงเรียนปลอดลูกน้ำยุงลายของอำเภอ
เชียงใหม่
- ได้รับรางวัลชนะเลิศสมรรถนะสุขภาพจังหวัดอุบลราชธานี เรื่อง
ศูนย์ควบคุมโรคประจำหมู่บ้าน
- ได้รับรางวัลชนะเลิศหมู่บ้านจัดการสุขภาพ
- ได้รับรางวัลชนะเลิศหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง
- มีเครือข่ายป้องกันควบคุมโรคที่เข้มแข็งและยั่งยืน

บริการปฐมภูมิ จากกลุ่มคน

จากกลุ่มคน สู่สังคม

งานท...
17-18 ... 255...
ณ OT... ter o... ราม

ขอบคุณค่ะ